

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: IV

Ankara , 15 Teşrinisani , 1928

Sayı: 103

Büyük Kooperatifçiler

شولتسه - ده لیج

قوئپراتیف حرکتک ظهوری، ال ایشجیلکننده کی اقتصاددی بحرانه صیق بر صورتده علاقه دارد . قوئپراتیف ، اجتماعی بر قوت اولارق ایلاک دفعه شهر اصنافی آراسنده اهمیت قازاندی . مثلا 19نجی عصرک ابتدالزنده انکلتزده ال ایشجیلکی بویوک بحرانیلر کچیریوردی . ما کنه استحصالی ، اصناف آراسنده ویا کبی تخریبات یاپوردی . بو وضعیت قارشیشنده ال ایشجیلری ، موجودیتلرینک محافظه سینه چاره ساز اولور امیدیه «اووهن» ک ، اولجه تصور ایدیه مشی نتیجه لر ویرهن سوسیالیست خیلالینه درت آله صاریلدیلر .

قوئپراتیف حرکتی ، انکلتزده اولدینی کی آلمانیا ده ایلاک اوکجه شهر اصنافی آراسنده باشلادی . فقط انکلتزده اصناف قوئپراتیفلی انکشافه مظهر اولاماشلردر و انکلتزده قوئپراتیف حرکتی تاریخده (سرعتله عمله قوئپراتیفلیسته استحاله ایتدکلی ایچون) سوسیالیست قومون تجربه لرینه عائد قیسه بر صفحه حالنده قالمشلدی . آلمانیا ده ظهور ایدن اصناف قوئپراتیفلی ایسه ، ال ایشجیلکنک مملکت اقتصادیاتنده مهم بر موقع اشغال ایتکده اولماسندن دولای دیگر قوئپراتیفلیک یاننده زمانه زه قادار موجودیتلرینی ادامه ایتشلر و معین بررول اوینامشلردر .

کوچوک - بورژوا رحمیطده یتشه «شولتسه - ده لیج» آلمان قوئپراتیفجیلکنک باباسیدر . «شولتسه» نک اجتماعی قناعتلری ، فرانسیز - سوسیالیزمک قوتلی تأثیراتی آلتنده شکل ایتشدی . بوکارغما «شولتسه» هیچ برزمان سوسیالیست اولاماشدر . موجود نظام اجتماعی به یکی بر شکل ورمک ایچون ترتیب ایدیلن رادیکال یانلار اونی علاقه دار ایتزدی . «شولتسه» احتیاطکار ، دوراندیش بر ادامدی . بو اعتبارله «اووهن» ایله آرالزنده بویوک فرقلر موجوددر . فقط بوتون بونلر رغما «شولتسه» نک قدرنده اصلاحاتی و رهبر اولق وارمش . بونک سببی حیات مجادله سنده آرامالیدر . «حیات مجادله سی ، «شولتسه» طرفندن منافی تمیل ایدلش اولان اجتماعی زمره لر یکی ضرورتلر قارشیشنده بیراقشدی . «فایتالیزمک انکشافی ، بوتون مملکتلرده کوچوک صنایعک و کوچوک تجارتک یاشامه حقنی نزع ایدیوردی . بو حال آلمانیا ده 19نجی عصرک اورتالزنده دوغرو اک حاد دوره سینه کیرمشدی . کوچوک بورژوازی آراسنده بویوک بر ممنونیتسزلاک باش کوسترمشدی . «شولتسه - ده لیج» 1853 سنه سنده نشر ایتدیکی Die arbeitenden Klassen und das Associationswesen in Deutschland . اسمنده کی اثرنده دیورکه :

«فابریقا ، ال ایشجیلکنی محو ایدیور . کندی ساحه سی داخلنه آلدینی صنایع شعبه لرنده ال ایشجیلرینی بازارسز بیراقیور و کنده سیله رقابت امکانی اورتادن قالدیریور . هرکون کوردیکمز کبی ، سبی شعبه لرینی برر بر نفوذی آلتنه آلان فابریقه ، یاقین بر آتیده مملکت داخلنده هیچ برال

نارسیمیزی ، عشق قارشیشنده کی بدینلکی ، بالخاصه بر صورتده ، همان تماماً عکس ایتدیریور کیدر :

اق صاجلی باشکی آلوب آله
قارا خیلارله دال آنه جکم .
اوتیزه ک قلبکی بختک یلنه
بر اینجه قوی کی صال آنه جکم .
صانما برکون کچر بوقارا کلقلر ،
ظلمتک آردنده ینه ظلمت وار ،
چو ققلر هیچقیریر ، آنه لر آغلار
یاشلی کوزلرکله قال آنه جکم
کوزلرکده عکسی ، بردرین هیچک
قانادک یایلمش چیرینمق ایچین ،
بو قیش بولجیلق وار دیورسه ایچک
بی ده برار آل آنه جکم .
شاعرک مهادی ایچ صیقینتیشی ، دالغینقلری ،
«بر یوزنده گندیسی سرسری» و «دریدر»
حسن اتمه لر دیخی هب باشقه لرینی سوه مه سندن
ایلری کلکده در .

کوکلم نه دردلیدر ، نه ده بختیار ،
نه باشقه سینه یار ، نه کنده یار ،
جام ایسته نجه ، بن دیار دیار
کولککمک بشندن یوزور کیده رم...

بر یوزنده یالکز بن سرسری ،
بر یوزنده یالکز بن دریدرم .

ایشته بومدهش وقورقونج یالکزلق یوزندن
بوتون سوکی روحده آرانیور وهرشی اوراده واورادن
سیر ایدیلر . بونک ایچون شاعر ، باشقه سنک
سویله بیله جکنه هیچ اینامایان ویا بوندن اک چوق
شبهه سی اولان بر آدمدر . نیتکه کم (موسه) ،
«فانتازبو» سی واسطه سیله مزوی شاعر روحک
ایچ صیقینتیلرندن شویله شکایت ایدر : «ایکی ،
حتی بر ساعتق اولسون بودریدن صیریلوب قورتولسم
نه اولوردی ؟... بوون بوانسان وجودلری نه مدهش
انزوالر یاری !... کذا (فلوهر) ده : «بربری
ایچون چاربان ایکی قلب آراسنده اوچوروملر واردر ،
عدم ، بویکی قلب آراسنده در . روح ، انزواسندن
قورتولغه بیهوده چیرینیر» دیور . شاعر روحک
اک کیزلی اشتیاقلری قارلرینه افشا ایتکدن قورقایان
(آ. ژید) ی ده دیگله لم : «کنده آنجق
کندیک اولان ، یعنی امثالی باشقه هیچ بر یرده
بولامایاجکلی حسن ایتدیک شیشه باغلان وکنده ده
صبرله ویا صبرسز ، آنجاق یرنه باشقه سی قویامایه جق
شیخی یارات» دین بو شاعر یاشادینی نارسیمیزی
بوتون بر ادبیات قاعده سی یاپور .

ایشته نجیب فاضل و امثالی حقیق شاعرلرک
اثرلری آنجق صنعتکارک بو شخصی بوسیقلوژیسی
واسطه سیله آکلاشیله بیلیر . بوسیقلوژی بیلیمه دیکه
حقیق شاعرلرک سه نیولیزی یاصنعی بر مهارت ویا اسرار
انکیز بر صایقلامه ظن ایدیلر . حال بوک بونلر
تا جوجقلق انسیقلر مژدن کلن غیر شعوری وجوق
درین بر ماضیک رمزی حقیقتلریدر . بو حقیقتلرک
مقاومت اولونه ماز جاذبه سی اطرافنده پروانه لر کی
یاعندن ده اابی برشی یاپامایه جق اولانلر درک حقیق
شاعرلردر . «قالدیرملر» ک نجیب فاضلی بو پروانه لردن
بری ، همده چوق جذبه لیسیدر .

MUSTAFA ŞEKİP

ایشجیسی بیراقیه جقدر . بوکون ، وقتیه مستقل
چالیشمش اولان بر جوق اوسته لر فابریقه لرده ایش
آرامق مجبوریتنده قالیورلر . دیگر آل ایشجی کتله لر ی ده
تدریجاً پروله ترلشه جکلردر .

«آل ایشجیلرله برابر فابریقا عمله لرینک ده
وضعیتی فنالاشیور . جسم استحصالک انکشافی
بوتون سبی اربابنک رفاهنه تأثیر ایتکده در . جسم
تشبثاتک کوچوک تشبثاته نسبتاً تکنیک فاقیتلری
وارددر . فقط بوفاقیتلرک استحصالنه معطوف تمایلر ، حال
حاضرده کی شرائط اقتصادیه دولای سیله ازاله ایدیلر مزلر .
بو وضعیت قارشیشنده خنقه نه صورتله یاردیم
ایدیلر بیلر ؟ «شولتسه» اسکی اقتصاددی نظامه عودتی
قرون وسطی لونجا سیستمک احیاسنی امکانسز عد
ایدیور . برک چاره کوریور : جسم تشبثاتک
انکشافنک ضروری اولدینی قبول ایتک . فقط
بوکا مقابل لونجا نظامی ، سبی اربابنک منافعه اوغون
اولق شرطیه یکی بر شکله تأسیس ایله مک .
بو صورتله «شولتسه» نک واصل اولدینی نتیجه ،
«آسوسیاسیونک» محتاج عمله واصناف ایچون یکانه
قورتولوش واسطه سی» اولدیلدر . «آسوسیاسیون»
سیونده اسکی لونجا یکی قوتلرله مجهز اولارق تکرار
حیاته قاووشاجقدر . بونک ایچون آسوسیاسیون
«استقبالک لونجاسی» دیمک لازمدر . آسوسیاسیون ،
استقبالرینه خلل کتیرمدن سبی اربابنه جسم تشبثاتدن
استفاده امکانی بخش ایده جکدر .

«شولتسه» نک قوئپراتیف سیستمی کچن عصرک
قرقجی سنه لرنده تطبیق ایدلمک باشلاندی . فقط
بوسیستمک تطبیق «شولتسه» نک اولجه تصور
ایدیه مدیک بر نتیجه ویردی . استحصال آسوسیاسیونلری ،
طبق «اووهن» ک سوسیالیست قومونلری کبی
اوتوبی حالنده قالدیلر . بو آسوسیاسیونلرک تأسیسی
یولنده بر مرحله وظیفه سی کوره جک اولان قره دی
قوئپراتیفلی ایسه بویوک بر انکشافه نائل اولدیلر .
«شولتسه» ، «اووهن» کبی اوزاق خیلار پششده
قوشمیدینی ایچون ، مفکوره سنک بو عملی نتیجه سندن
هیچ متأثر اولادی . بالعکس بو عملی نتیجه ده
زیاده قیمت و اهمیت ویردی . بوتون فعالیتنی ،
قره دی قوئپراتیفلرینه حصر ایتدی . استحصال
آسوسیاسیونلرینی تماماً اهامال ایلدی . آسوسیاسیون
فکری «شولتسه» نک سیستمده نهایت بر سوس
اولارق قالدی .

«شولتسه - ده لیج» ، قوئپراتیفجیلکده اوقادار
رجی تمایلر کوستردی که ، تشکیل ایتدیکی قوئ-
راتیفلردن مهم بر قسمک قیصا بر زمان طرفنده
قایتالیزمک بانقارله استحاله سنی بویوک بر ممنونیتله
قارشیلادی . قوئپراتیف برلکنک سنه لک اجتماعلردن
برنده ایراد ایتدیکی بر نطقده ، «قره دی قوئپرا-
تیفلرینک» حصه دار شرکتلر تحوی ، خلق بانقارلی ،
طرزینک موق اولاجفته بویوک بر دلیدر» دیمشدی .
بوصورتله «شولتسه - ده لیج» ک بویوک مفکوره لر
آدامی اولفدن زیاده عملی و حیاتی غایه لر استحصالنه
چالیشان بر کوچوک بورژوا اولدینی کوریورز .

İSMAİL HÜSREV